

Privatizacija sportskih klubova u Srbiji i statusne promene

U septembru 2013. godine, prvi potpredsednik Vlade Republike Srbije pozvao je na hitnu privatizaciju sportskih klubova, koja je po svoj prilici bez pravnog osnova.

Uvod

U Evropi sport generiše obrt od 400 milijardi evra odnosno 3,7% bruto nacionalnog proizvoda EU i zapošljava 5,4% radne snage. Kao jedna od najveće rastućih privrednih grana današnjice, sport čini 3% ukupne svetske trgovine. Najuspešniji klubovi današnjice organizovani su i posluju kao profitne organizacije.

U Srbiji sport je od izuzetnog značaja što potvrđuje i sam Ustav Republike Srbije koji ga proklamuje kao društvenu vrednost o kojoj se stara država, uređujući i obezbeđujući sistem rada. Demokratske promene 2000. godine u Srbiji, dovele su do potrebe za približavanjem i prilagođavanjem evropskim standardima u svim aspektima društvenog funkcionisanja, pa tako i u sportu.

Radi usaglašavanja sa evropskim standardima i vrednostima neophodna je privatizacija sportskih klubova. Zakon o sportu, koji je stupio na snagu u aprilu 2011. godine, otvara mnoga kontraverzna pitanja, među kojima su i privatizacija i pravna forma sportskih klubova.

Privatizacija

Prema članu 31. Zakona o sportu, profesionalni sportski klub (Klub) može se osnovati kao udruženje ili kao privredno društvo. Klubovi su u Srbiji uglavnom osnovani kao udruženja građana; ne postoji Klub čiji je osnivač ili vlasnik država.

Prema članu 36. Zakona o udruženjima, Klub kao udruženje je građansko pravno lice koje stiče sredstva i svojinu. Pravna forma udruženja građana omogućava Klubu da stiče pravo svojine nad stadionima i ostalim pratećim objektima.

Zakon o privatizaciji predviđa da predmet privatizacije može biti državna (ranije društvena) svojina.

Najveću pažnju privlači privatizacija dva najuspešnijih sportskih klubova u Srbiji: FK Crvena zvezda i FK Partizan, ali ne zbog njihove vrednosti kao brenda, već zbog činjenice da se njihovi sportski objekti nalaze na veoma atraktivnim lokacijama u centru Beograda, gde cena zemljišta dostiže astronomske iznose. Ova dva Kluba već su vlasnici stadiona i drugih objekata, pa samim tim svojina na navedenim objektima ne može biti predmet privatizacije jer nije državna, već privatna.

To zapravo znači da Zakon o sportu ispoljava pretenziju da sprovede "privatizaciju privatne svojine". Ukoliko do toga dođe, umesto privatizacije uslediće uzurpacija klupske imovine. Time bi bilo direktno narušeno Ustavom garantovano pravo na privatnu svojinu.

U ovakvim slučajevima, predmet privatizacije može biti samo zemljište na kojem su izgrađeni sportski objekti. To zemljište je u državnoj svojini. Prema važećim propisima Republike Srbije, iako to zemljište ulazi u sastav imovine Kluba, Klub na njemu ima samo pravo korišćenja a ne pravo svojine. Privatizacija ovog dela imovine Kluba, sprovela bi se kroz konverziju prava korišćenja u pravo svojine. Međutim, Zakon o sportu ne predviđa takvo rešenje.

Statusne promene

Odredbom člana 55. stav 1. Ustava Republike Srbije zajemčena je sloboda udruživanja. Članovi Kluba, ostvarujući ovu slobodu, osnovali su Klub kao udruženje i imaju pravo da ostanu njegovi članovi koliko žele. To pravo im država ne može uskratiti. Nasleđeni status kluba mora biti polazna osnova za statusnu transformaciju, uz poštovanje prava članstva da slobodno bira željenu pravnu formu. Nametanje statusa značilo bi kršenje Ustavne kategorije. Slobodna volja članova, izražena u odluci skupštine, od ključnog je značaja za budući status Kluba.

Zaključak

Osnovni ciljevi privatizacije sportskih klubova su (i) povećanje ekonomske efikasnosti; (ii) priliv svežeg kapitala; (iii) promene vlasničke strukture; i (iv) stabilnost. Najprikladnije rešenje za privatizaciju sportskih klubova u Srbiji bio bi španski model, po kome je uspešno privatizovano preko 38 košarkaških i 40 fudbalskih klubova. Potrebna je transformacija klubova iz statusa udruženja u akcionarska društva, kao i primena specijalnih normi na klubove Crvena Zvezda i Partizan koja važe za Real Madrid i Barcelonu, po kojima ne može ni jedno fizičko ili pravno lice biti vlasnik 100% akcija i koje ne dopuštaju da stranci imaju većinski paket akcija.

Kao jedna od najveće rastućih privrednih grana današnjice, sport čini 3% ukupne svetske trgovine.